

Waterbedrijven als bronhouders BRO

Een regeldrukonderzoek naar het bronhouderschap BRO van de waterbedrijven

Opdrachtgever: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Rotterdam, 29 juli 2022

Waterbedrijven als bronhouders BRO

Een regeldrukonderzoek naar het bron-houderschap BRO
van de waterbedrijven

Opdrachtgever: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Walter Hulsker
Dylan Bos
Hannah Schütte

Rotterdam, 29 juli 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Toelichting op BRO	4
1.2	Aanleiding onderzoek	5
1.3	Aanpak	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Afbakening, methode en uitgangspunten	7
2.1	BRO en het bronhouderschap van waterbedrijven	7
2.2	Methodiek regeldrukonderzoek	8
2.3	Uitgangspunten en aannames	9
3	Resultaten	15
3.1	Impact bronhouderschap op waterbedrijven	15
3.2	Regeldruk van bronhouderschap waterbedrijven	16
3.3	Kwalitatieve bevindingen	17
3.4	Effecten van samenwerking	18
4	Conclusies regeldruk bronhouderschap	19
4.1	Conclusies	19
	Bijlage I – Deelnemers interviews	21
	Bijlage II – Deelnemers validatiesessie	22

1 Inleiding

In deze rapportage worden de resultaten van het regeldrukonderzoek naar het bronhouderschap BRO van de waterbedrijven in beeld gebracht. Hieronder volgt eerst een toelichting op de Basisregistratie Ondergrond (BRO), waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan de verschillende rollen binnen de BRO. Hierop volgend volgt een toelichting op de aanleiding voor dit onderzoek, inclusief de precieze onderzoeksvraag. De gehanteerde aanpak om die onderzoeksvraag te beantwoorden wordt daarna toegelicht. Dit hoofdstuk wordt vervolgens afgesloten met een leeswijzer van dit rapport.

1.1 Toelichting op BRO

De Basisregistratie Ondergrond (BRO) maakt onderdeel uit van het stelsel van basisregistraties. Met dit stelsel verbetert de overheid haar dienstverlening door belangrijke gegevens binnen de overheid te delen. Het gaat bijvoorbeeld om gegevens over personen, bedrijven, gebouwen en de ondergrond.

De invoering van de BRO is in vier tranches ingedeeld. Deze tranches bevatten ieder diverse registratieobjecten en deelverzamelingen die onderdeel zijn – of worden – van de BRO. Intussen zijn de eerste drie tranches ingevoerd, en wordt de vierde tranche vanaf midden 2022 ingevoerd.

Binnen de BRO bestaan verschillende soorten actoren met ieder een verschillende rol en verplichtingen:

- **Bronhouder:** Een bronhouder is een bij wet aangewezen organisatie die verantwoordelijk is voor het inwinnen en bijhouden van de authentieke gegevens in een basisregistratie en voor het borgen van de kwaliteit van die gegevens. Een bronhouder is ook verplicht afnemer van deze gegevens.
- **Gegevensleverancier:** Bronhouders zijn verplicht om gegevens aan te leveren aan de BRO en kunnen het leveren van die gegevens uitbesteden aan een andere organisatie. Dat kan een ingenieursbureau zijn, een adviesbureau of het bedrijf dat de gegevens inwint.
- **Afnemer:** Bronhouders zijn wettelijk verplicht om de BRO te gebruiken. Daarnaast kan ook iedereen die geïnteresseerd is gegevens of modellen uit de Basisregistratie Ondergrond opvragen.
- **Softwareleverancier:** o.a. ICT architecten die de processen en systemen in organisaties geschikt maken voor de BRO, software aanpassen om gegevens aan te leveren of op te vragen bij de BRO en/of nieuwe BRO-producten ontwikkelen.
- **Bestuurder:** Bestuurders met het thema ondergrond in de portefeuille kunnen met de BRO kansen benutten voor integraal afgewogen gebiedsinrichting. Denk hierbij aan opgaven rond energietransitie, (woning)bouw, klimaatadaptatie en beheer van infrastructuur en openbare buitenruimte.
- **Beleidsmaker/projectleider:** Beleidsmakers/projectleiders/verantwoordelijken voor beheer en onderhoud (rond de onderwerpen energietransitie, (woning)bouw, klimaatadaptatie en beheer van infrastructuur en openbare buitenruimte) kunnen kansen benutten door ondergrondgegevens uit de BRO vroeg bij hun plannen te betrekken.¹

---

¹ Basisregistratieondergrond.nl

1.2 Aanleiding onderzoek

De BRO in zijn huidige vorm kent alleen bestuursorganen als bronhouders. Vastgesteld is dat ook bij andere partijen veel voor de BRO relevante gegevens beschikbaar zijn. Omdat deze partijen geen bestuursorganen – en daarmee bronhouders – zijn, komt niet al hun data per definitie voor de BRO beschikbaar. Daarom wordt nu overwogen om dit soort partijen ook als bronhouder aan te wijzen. Eén van deze potentiële bronhouders zijn de waterbedrijven.

Als gevolg van een rol als bronhouder zouden er voor de bedrijven verschuivingen plaatsvinden in de omvang van de aan te leveren gegevens. Zonder bronhouderschap worden enkel de gegevens aangeleverd welke worden verzameld binnen vergunningen van provincies. Met het bronhouderschap neemt de hoeveelheid aan te leveren gegevens toe.

Om vooraf meer inzicht te krijgen in wat het betekent om de stap naar bronhouderschap te maken, hebben de waterbedrijven de behoefte uitgesproken om aan de voorkant meer inzicht te krijgen in de te verwachten extra kosten voor het invullen van deze nieuwe rol (de regeldruk).

Naar aanleiding van deze wens heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) Ecorys gevraagd een regeldruk onderzoek uit te voeren, waarbinnen beantwoording van de volgende hoofdvraag centraal staat:

Welke regeldruk mogen de waterbedrijven verwachten als gevolg van het bronhouderschap voor de Wet BRO?

In dit regeldrukonderzoek zal voor de gehele waterbedrijven-sector een inschatting worden gemaakt van de te verwachten regeldruk. Daarmee is dit onderzoek een voorloper op het onderzoek dat KWR dit jaar zal uitvoeren. In het onderzoek van KWR wordt in detail per bedrijf een inventarisatie gemaakt van de nog te maken stappen om de rol van bronhouder te kunnen vervullen (op het gebied van interne processen als mede datamanagement en beschikbare software). Daarmee is het onderzoek van KWR in zekere mate een verdieping op dit regeldrukonderzoek. Tijdens dit onderzoekstraject is er daarom ook meerdere keren afstemming geweest met de onderzoekers van KWR.

1.3 Aanpak

Bij een regeldrukonderzoek worden de effecten van een nieuwe wet/wetswijziging in kaart gebracht. In feite worden er daarbij 2 scenario's met elkaar vergeleken: het projectalternatief (de invoering van de wet/wetswijziging) en het nulalternatief (het niet invoeren van de wet/wetswijziging, de autonome ontwikkeling). Hieronder worden voor dit onderzoek het nul- en projectalternatief verder toegelicht.

Nulalternatief

In het nulalternatief wordt de implementatie van de Wet BRO gevolgd, zoals oorspronkelijk gepland. De waterbedrijven vervullen hierbinnen de [rol van gegevensleverancier](#) voor data die onderdeel zijn van een vergunnings- of meldingstraject bij de provincie. Voor eigen data gelden geen BRO-verplichtingen. De waterbedrijven zijn dus niet verplicht hun eigen data aan de BRO aan te leveren². Om de in opdracht van bronhouders opgehaalde data aan te leveren maken de

---

² Veel bedrijven leveren/leverden de niet vergunningsplichtige data al wel aan andere databases aan, zoals bijvoorbeeld DINO-loket

waterbedrijven wel investeringen (denk bijvoorbeeld aan implementatie van de data-aanlevering, of een koppelvak in de software), maar dit is enkel voor een beperkte hoeveelheid data.

Naast de rol van gegevensleverancier kunnen de bedrijven ook als gegevensgebruiker optreden. Zij gebruiken dan gegevens vanuit de BRO voor hun modellen. Dit zal echter van zeer beperkte aard zijn, daar zij doorgaans alle benodigde data zelf in huis hebben, dan wel ophalen uit eigen meetpunten en metingen.

Projectalternatief

In het projectalternatief vervullen de waterbedrijven [de rol van bronhouder](#). Met name de rol van de bedrijven als gegevensleverancier verandert hierdoor. Als waterbedrijven bronhouder worden binnen de BRO, betekent dit dat alle BRO-gerelateerde data (afgezien van de procesdata) die zij verzamelen aan de BRO geleverd worden. Dit vraagt naar verwachting extra eenmalige en structurele investeringen ten opzichte van het nulalternatief.

Het aanwijzen van de waterbedrijven tot bronhouder heeft geen invloed op hun rol als gegevensgebruiker. De verwachting is dat hier dan ook geen verandering in regeldruk zal optreden.

SKM-model

Om de regeldruk in kaart te brengen is via interviews data verzameld over de verwachte effecten van het projectalternatief. Vervolgens zijn volgens het Standaard Kosten Model (SKM) de regeldrukkosten van het projectalternatief ten opzichte van het nulalternatief berekend. Dit geeft inzicht in de te verwachten regeldruk. In paragraaf 2.2 wordt de opzet van dit model verder toegelicht.

1.4 Leeswijzer

In [hoofdstuk 2](#) wordt de afbakening van het onderzoek geduid en worden de methodiek en uitgangspunten toegelicht. Daarmee vormt dit hoofdstuk de basis voor het onderzoek. Vervolgens worden in [hoofdstuk 3](#) de resultaten van de interviews en expertbijeenkomst vertaald in de te verwachten regeldruk. Tot slot worden in [hoofdstuk 4](#) de resultaten doorvertaald naar conclusies.

Daarnaast zijn de volgende bijlagen opgenomen:

- [Bijlage I](#) bevat een overzicht van de geïnterviewde partijen.
- [Bijlage II](#) bevat een overzicht van de aanwezigen bij de validatiesessie.

2 Afbakening, methode en uitgangspunten

In dit hoofdstuk wordt begonnen met de scope van dit onderzoek verder af te bakenen. De verschillende registratieobjecten waar de waterbedrijven bronhouder van zouden worden komen hier aan bod en hun onderlinge samenhang wordt kort toegelicht. Hierop volgend wordt de methodiek achter regeldrukberekeningen uiteengezet, inclusief een uitleg van de belangrijkste definities rond regeldruk. Tot slot volgt een toelichting op bij de berekeningen gehanteerde uitgangspunten, kengetallen en gemaakte aannames.

2.1 BRO en het bronhouderschap van waterbedrijven

De potentiële rol van bronhouderschap heeft voor de waterbedrijven betrekking op meerdere registratieobjecten. In dit onderzoek gaan wij ervan uit dat bij een stap naar het bronhouderschap de waterbedrijven bronhouder worden voor al deze registratieobjecten. Dit is nog niet definitief overeen gekomen, maar lijkt op dit moment de meest voor de hand liggende en efficiënte invulling.

Deze verschillende registratieobjecten zijn onderdeel van de domeinen Grondwatermonitoring, Grondwatergebruik en het Bodem- en Grondonderzoek:

- Grondwatermonitoring;
  - Grondwaterstandonderzoek (GLD);
  - Grondwatersamenstellingsonderzoek (GAR);
  - Grondwatermonitoringnet (GMN);
  - Grondwatermonitoringput (GMW);
  - Formatieweerstandonderzoek (FRD).
- Grondwatergebruik;
  - Grondwaterproductiedossier (GPD);
  - Grondwatergebruikssysteem (GUF).
- Bodem- en Grondonderzoek;
  - Geologisch booronderzoek (BHR-G).

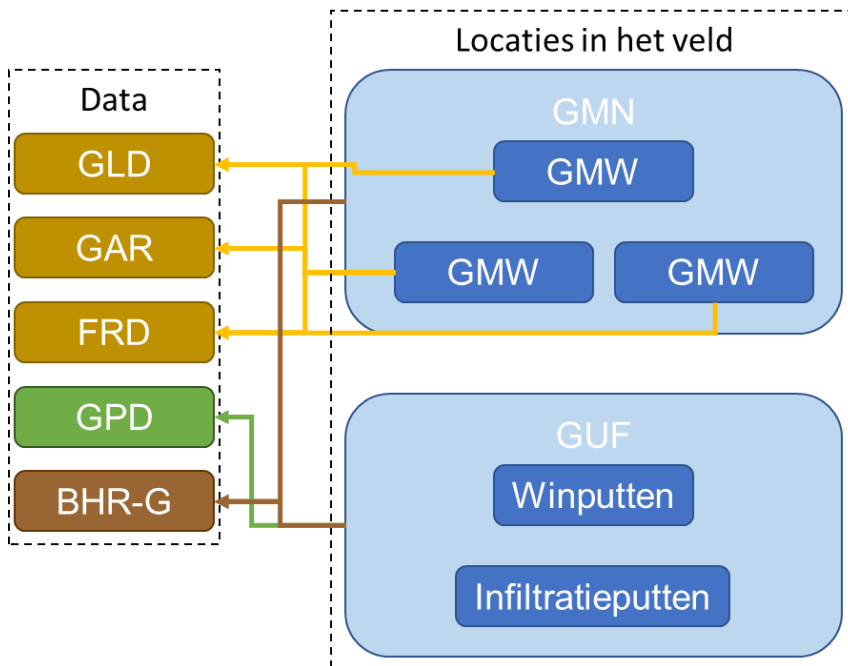
Naast de link met de verschillende domeinen zijn deze registratieobjecten onderling ook met elkaar verbonden. In Figuur 1 zijn deze onderlinge relaties gevisualiseerd.

In deze figuur komt duidelijk naar voren dat een aantal registratieobjecten fysiek in het veld aanwezig zijn (GUF en GMW, met GMN als aangewezen groep GMW's). Bij deze fysieke registratieobjecten wordt voor één of meerdere andere registratieobjecten data verzameld. In een grondwatermonitoringsput (GMW) kan bijvoorbeeld zowel data met betrekking tot de grondwaterstand (GLD), de samenstelling van het grondwater (GAR) als het zoutgehalte van het grondwater (FRD) worden verzameld. Het kan echter ook dat maar één of twee van deze soorten data bij een enkele put wordt verzameld en aan de BRO wordt geleverd.

Vanuit de grondwatergebruikssystemen (bestaande uit één of meerdere winputten en/of infiltratieputten) wordt de data van het grondwatergebruik (GPD) verzameld. De data van het GPD wordt per gebruikssysteem aan de BRO geleverd.

Bij het booronderzoek wordt, bij de aanleg van elke nieuwe put (onttrekkingsput (incl. WKO-installatie, monitoringsput), door het boorbedrijf een geologische boormonsterbeschrijving gemaakt, welke in de BRO wordt gekoppeld aan de locatie van de nieuwe put.

Figuur 1 Visualisatie van onderlinge connecties registratieobjecten

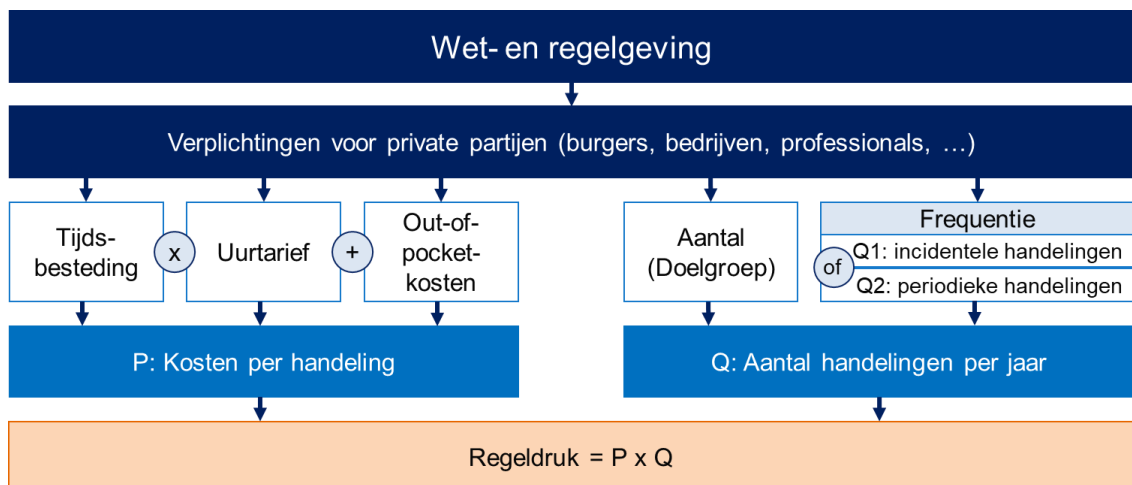
Bron: Ecorys

2.2 Methodiek regeldrukonderzoek

2.2.1 SKM-methodiek en het Handboek Meting Regeldrukkosten

Voor de bepaling van de regeldruk is in dit onderzoek gebruik gemaakt van het *Standaardkostenmodel* (SKM) en het *Handboek Meting Regeldrukkosten*. Het SKM is een methode die het mogelijk maakt om de regeldruk van wet- en regelgeving inzichtelijk te maken. De regeldrukkosten worden bepaald door de kosten per handeling (P) te vermenigvuldigen met het aantal handelingen (Q). De kosten voor een handeling worden berekend als het product van de tijdsbesteding en het uurtarief. De tarieven, tijdsindicatie voor handelingen en methodiek staat beschreven in het in 2018 geactualiseerde Rijksbrede handboek. Het aantal handelingen is bepaald door het aantal bedrijven, onderzoeken, meetpunten, beschrijvingen of analyses.

Figuur 2 SKM-methode schematisch weergegeven

Bron: Handboek Meting Regeldrukkosten

Aantal handelingen per jaar (Q)

Om de regeldrukkosten te kunnen berekenen wordt voorgenomen wet- en regelgeving allereerst gescreend op inhoudelijke en informatieverplichtingen. In dit onderzoek betreft dit het aantal door het waterbedrijven te verrichten handelingen (Q) als gevolg van het bronhouderschap.

Kosten per handeling (P)

De kentallen uit het Handboek Meting Regeldruk (2018) en de uitkomsten van het deskresearch en de interviews vormen de basis van de kosten per handeling (P). Immers vereist een handeling een besteding van tijd en geld (tarief). Ook kan een handeling leiden tot out of pocket kosten (uitgaven). Daarnaast moeten de activiteiten met een zekere frequentie plaatsvinden (meerdere keren per jaar, één keer per jaar of één keer in x jaar) en gelden onderdelen van de wettelijke regeling soms enkel voor een bepaalde doelgroep.

Voor de berekening van de regeldrukkosten dienen de variabelen die ten grondslag liggen aan een handeling vermenigvuldigd dan wel bij elkaar opgeteld te worden. Daarbij gaat het om de vijf variabelen: tijd, tarief, out of pocket kosten, frequentie en omvang doelgroep.

2.2.2 Definitie regeldruk

Regeldruk kan zowel eenmalig als structureel voorkomen als gevolg van een wetswijziging:

- **Eenmalige regeldruk:** de kosten die bedrijven, burgers of professionals eenmalig moeten maken om aanpassingen te (laten) doen als gevolg van nieuwe of gewijzigde regelgeving. Onder de eenmalige kosten vallen ook de zogenoemde kennisname kosten;
- **Structurele regeldruk:** de periodiek terugkerende tijdsbestedingen en kosten van bedrijven, burgers of professionals en moeten als zodanig worden gekwantificeerd (uitgedrukt in Euro's);

De eenmalige en structurele regeldruk kunnen tot stand komen door [tijdsbestedingen](#) of door zogenoemde [out-of-pocket kosten](#), de directe uitgaven als gevolg van de wetwijziging (bijvoorbeeld de aanschaf van een softwarepakket)

2.3 Uitgangspunten en aannames

2.3.1 Uitgangspunten en kengetallen

Om de berekening van de regeldruk uit te kunnen voeren is een aantal standaard uitgangspunten en kengetallen in het model gebruikt. Deels komen deze voort uit het Handboek Regeldrukkosten, deels vanuit de interviews. Een aantal belangrijke aannames en kengetallen wordt hieronder toegelicht:

- Op het moment van dit onderzoek waren er 10 waterbedrijven binnen Nederland, in willekeurige volgorde weergegeven in Tabel 1.
- Om de tijdens de interviews door de waterbedrijven aangegeven tijdsbestedingen door te vertalen naar kosten is gebruik gemaakt van standaard interne tarieven. Deze staan in Tabel 2 weergegeven.
- Er is uitgegaan van 1830 werkzame uren per jaar binnen 1 fte.
- Historische data controleren en valideren wordt uitgevoerd door werknemers met een 'gemiddeld' uurloon.
- Aanlevering van data wordt uitgevoerd door werknemers met een 'gemiddeld' uurloon.
- Onderzoeken en mogelijk corrigeren van terugmeldingen wordt uitgevoerd door werknemers met een 'gemiddeld/hog' uurloon.

Tabel 1 Opsomming waterbedrijven Nederland

Waterbedrijf
PWN (Waterleidingbedrijf Noord-Holland)
WML (Waterleidingmaatschappij Limburg)
Dunea
WMD (Waterleidingmaatschappij Drenthe)
Brabant Water
Vitens
Oasen
Evides
Waternet
Waterbedrijf Groningen

Tabel 2 Gehanteerde interne uurtarieven

Categorie	Intern uurtarief
Hoog	€ 85
Gemiddeld/hoog	€ 80
Gemiddeld	€ 60
Laag	€ 35

2.3.2 Algemene aannames registratieobjecten

Naast de in voorgaande paragraaf opgesomde algemene aannames en kengetallen, is er voor de berekeningen ook nog een aantal aannames gemaakt voor specifieke registratieobjecten. Deze staan weergegeven in Tabel 3, en worden daarna geadresseerd.

Tabel 3 Aannames specifiek per registratieobject voor berekeningen

Aannames	Bron
Kleine bedrijven (<500 fte) BRO-coördinator: eerste jaar 0.4 fte, daarna 0.1 fte	O.b.v. interviews
Grote bedrijven (>500 fte) BRO-coördinator: eerste jaar 0.5 fte, daarna 0.2 fte	O.b.v. interviews
Softwareleveranciers faciliteren ook aanlevering GAR binnen software	Aanname Ecorys
Gemiddeld 10 nieuwe boorbeschrijvingen per jaar per bedrijf	O.b.v. interviews
Extra kosten per boring vanwege BRO-aanlevering door boorbedrijf: € 250,-	O.b.v. interviews

Tijdens de interviews zijn er voor het invullen van de rol van BRO-coördinator uiteenlopende inschattingen geuit door de bedrijven, met name voor de eenmalige inspanningen. Het onderscheid vereisten vanuit de rol van dataleverancier en de rol van bronhouder bleken hier ook een aantal keer lastig te maken. Op basis van de interviews en kijkend naar verschillen tussen grotere en kleinere bedrijven hebben wij uiteindelijk een gemiddelde van 0,4 – 0,5 fte per bedrijf vastgesteld.

Voor de structurele kosten werd door de bedrijven vaak verwezen naar de website van de BRO, waar 0,1 – 0,2 fte als indicatie voor structurele regeldruk wordt genoemd voor de BRO-coördinator. De gesproken bedrijven konden zich vinden in deze te verwachten regeldruk. Ook hier hebben we het onderscheid tussen grotere en kleinere bedrijven gemaakt.

Rond het grondwatersamenstellingsonderzoek (GAR) bestaat nog veel onzekerheid over welke data precies aangeleverd moet worden. Om toch een inschatting te maken van de mogelijke regeldruk van dit registratieobject, is een aanname gedaan. We gaan ervan uit dat in welke uitvoering dan ook de softwarebedrijven zorgen voor een softwarepakket die het voor de waterbedrijven makkelijk maakt om de kwaliteitsdata aan de BRO aan te leveren. Als gevolg heeft meer of minder aan te leveren kwaliteitsdata geen direct effect op de regeldruk. Voor de overige registratieobjecten is al meer duidelijk wat betreft de softwareontwikkelingen. Daarom is deze aanname enkel voor de GAR gemaakt.

Kijkend naar de geologische boorbeschrijvingen, is het belangrijk om te weten hoeveel boringen er per jaar per bedrijf ongeveer worden gezet. Vanuit de interviews en validatiesessie hebben we dit aantal vastgesteld op gemiddeld 10 boringen per jaar per bedrijf (de aantallen verschillen tussen grotere en kleinere bedrijven). Daarnaast hebben de waterbedrijven aangegeven aan de boorbedrijven te vragen om de boorbeschrijvingen BRO-compatibel aan te leveren. Ze verwachten hier een kleine verhoging van de factuur van de boorbedrijven voor. Bedrijven durfden niet goed een inschatting te maken van de extra te verwachten kosten. Tijdens een interview is hier € 250 per boring voor genoemd. Deze schatting is tijdens de validatiesessie besproken, en de overige bedrijven vonden dit een aannemelijke waarde.

2.3.3 *Extra data bij bronhouderschap*

Naast de aannames voor het maken van de berekeningen, is per registratieobject ook een inventarisatie gemaakt van de door de waterbedrijven aan te leveren data, indien zij bronhouder worden. Bij het worden van bronhouder wordt in theorie ook alle niet-vergunningsplichtige data door de BRO gevraagd aan de bedrijven, wat betekent dat de bedrijven in de toekomst meer data aan moeten leveren.

Deze inventarisatie komt grotendeels voort uit een enquête van Vewin, welke eind 2021 door de waterbedrijven is ingevuld. De focus van deze enquête was met name om inzichtelijk te krijgen hoeveel data de waterbedrijven bij de verschillende registratieobjecten verzamelen en voor een aantal welk aandeel daarvan vergunningsplichtig is.

Op dit onderwerp zijn echter nog meerdere discussies gaande (o.a. met betrekking tot de procesdata versus maatschappelijk relevante data) over hoe dit in de praktijk vorm gegeven wordt. In dit proces moet nog een aantal definitieve besluiten worden genomen. Om dit onderzoek uit te voeren is het daardoor noodzakelijk geweest een aantal aannames te doen, welke in lijn liggen met de te verwachten uitkomsten van de nog lopende discussies.

In Tabel 4 staat, deels op basis van de hierboven benoemde aannames, per registratieobject weergegeven hoeveel data de totale sector ongeveer extra zal moeten aanleveren als bronhouder, ten opzichte van de rol van dataleverancier. Hier wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwe data (toekomstig te verzamelen data) en historische data (al verzamelde data, veelal vanuit archieven). De aanlevering van historische data betreft een eenmalige inspanning, waarbij nieuwe data structureel aangeleverd zal worden. Deze tabel is samen met Vewin en onze opdrachtgevers van het ministerie aan het begin van dit onderzoek gevalideerd.

Tabel 4 Extra te leveren inspanningen waterbedrijven m.b.t. data-aanlevering bij bronhouderschap

Registratieobject	Afk.	Nieuwe data	Historische data
Grondwatermonitoringsput	GMW	Extra putten aan te leveren	Ja, indien beschikbaar*
Grondwaterstandonderzoek	GLD	Extra meetpunten aan te leveren	
Grondwatermonitoringnet	GMN	Ca. 10% extra aan te leveren	Nee
Grondwatersamenstellingsonderzoek	GAR	Enkel nuttige/maatschappelijk relevante data aan te leveren. Geen procesdata te leveren	Ja, indien beschikbaar*
Formatieweerstandonderzoek	FRD	Ca. 50% extra aan te leveren	Ja, indien beschikbaar*
Grondwatergebruikssysteem	GUF	Geen verandering	Ja, indien beschikbaar*
Grondwaterproductiedossier	GPD	Vereiste frequentie vanuit vergunningen volgen	Ja, indien beschikbaar*
Geologisch booronderzoek	BHR-G	Nieuwe data om aan te leveren	Ja, indien beschikbaar*

*"Indien beschikbaar" betekent hier "indien digitaal beschikbaar. Bedrijven zijn vrij om dat uit een papieren archief te digitaliseren, maar dit wordt ze niet vanuit de BRO gevraagd.

Zoals in Figuur 1 al staat weergegeven, zijn veel van de registratieobjecten nauw met elkaar verbonden. Dit komt ook direct terug bij de historische data van het grondwaterstandonderzoek (GLD). Indien beschikbaar, worden de bedrijven gevraagd om van alle nog actieve monitoringsputten (GMW) de historische waterstandgegevens aan te leveren.

Daarnaast wordt gevraagd om als bronhouder voor deze twee registratieobjecten ook alle niet-vergunningsplichtige gegevens aan te leveren. Dit betekent voor het merendeel van de bedrijven extra aan te leveren monitoringsputten en grondwaterstandgegevens.

De extra aan te leveren monitoringsputten kunnen onder een al bestaand monitoringsnet (GMN) worden ondergebracht, maar kunnen ook onder een 'nieuw' monitoringsnet vallen. Ook voor dit registratieobject wordt dus wat extra aan te leveren data verwacht. Naar verwachting gaat dit om circa 10% van de monitoringsnetten.

Voor het grondwatersamenstellingsonderzoek (GAR) is momenteel nog veel discussie gaande. Bedrijven verzamelen twee verschillende soorten data: proces-data en 'normale' data. De procesdata wordt verzameld met een specifiek doel (bijvoorbeeld waterkwaliteit op een bekend verontreinigd punt) maar is niet representatief voor de omgeving. De waterbedrijven verzamelen deze data enkel voor de eigen bedrijfsvoering.

Veel van de waterbedrijven willen deze procesdata niet aan de BRO leveren, omdat dit volgens hun geen maatschappelijke meerwaarde heeft en juist tot heel veel vragen – en daarmee veel extra (uitzoek)werk – kan leiden. Voor dit onderzoek hebben we daarom aangenomen dat de bedrijven voor dit registratieobject enkel de volgens hun maatschappelijk relevante data aan gaan leveren. De procesdata komt volgens deze aanname dus niet in de BRO terecht. De precieze definitie van procesdata verschilt overigens wel tussen de bedrijven, een algemene definitie voor in de Wet BRO vraagt een goede afstemming met alle bedrijven.

Naast de nieuwe data zal voor de GAR ook de digitaal beschikbare historische data worden opgevraagd bij de bedrijven. Deze zal in lijn met de uitkomst van de discussie omtrent procesdata worden aangeleverd aan de BRO.

Voor het formatie-weerstandsonderzoek (FRD) bleek uit de inventarisatie van Vewin dat momenteel circa 50% van de data niet vergunningsplichtig is. Deze niet-vergunningsplichtige data zal bij een bronhouderschap wel aangeleverd moeten worden door de bedrijven. Daarnaast zal hiervoor ook de digitaal beschikbare historische data worden opgevraagd bij de bedrijven.

De grondwatergebruikssystemen (GUF) van de waterbedrijven blijken uit de inventarisatie van Vewin allemaal vergunningsplichtig. Deze zouden de waterbedrijven als gegevensleverancier al aanleveren en levert daarmee geen extra werk binnen een bronhouderschap.

Voor het grondwaterproductiedossier (GPD) geldt in zekere mate hetzelfde. Deze data wordt ook vanuit de rol van dataleverancier al gevraagd. Er was bij de geïnterviewden discussie over de aanleverfrequentie zoals die in de vergunningen staat opgenomen. De Wet BRO schrijft voor dat een bestuursorgaan binnen 20 werkdagen ná feitelijke ontvangst van een brondocument (dat wil zeggen, als een rapportage aan de provincie is geleverd) de relevante gegevens aan de BRO moet leveren. Zolang de data alleen in interne systemen van een waterbedrijf is opgeslagen, is er geen leveringsplicht: het waterbedrijf is immers zelf geen bronhouder. Of een waterbedrijf zich in de rol van bronhouder aan de in de vergunning opgelegde aanleverfrequentie houdt, is een zaak tussen provincie en waterbedrijf; voor de BRO geldt alleen de daadwerkelijke gegevenslevering.

Voor de gebruikssystemen (GUF) en het productiedossiers (GPD) zal ook digitaal beschikbare historische data worden opgevraagd bij de bedrijven.

Als laatste registratieobject komt het geologisch booronderzoek (BHR-G) aan bod. Dit is voor de waterbedrijven compleet nieuw aan te leveren data aan de BRO. Deze data werd in het verleden al wel aan DINO-loket aangeleverd. De bedrijven verzamelen deze data dus al wel, maar hoeven dit vanuit de rol van dataleverancier niet aan de BRO aan te leveren. Als bronhouder wordt dit voor alle nieuwe boringen wel van ze gevraagd. Daarnaast zal bij een bronhouderschap ook alle digitaal beschikbare historische data aan de bedrijven worden uitgevraagd.

Zoals blijkt uit Tabel 4, wordt er in dit onderzoek onderscheid gemaakt tussen procesdata en maatschappelijk relevante data. Gevoeligheid van de data speelt daarnaast voor de waterbedrijven wel een rol, maar verder niet in dit onderzoek. De waterbedrijven kunnen namelijk bij bepaalde data aangeven of het gevoelige data is (openbaar of niet openbaar conform WBNI), welke vervolgens als niet-openbare data in de BRO komt. Dit is echter ook al van toepassing vanuit de rol van dataleverancier, waardoor het wel of niet aanmerken van data geen extra handeling is als gevolg van een mogelijk bronhouderschap.

Om de rol van bronhouder te kunnen invullen en daarmee te voldoen aan de verschillende verplichtingen omtrent data-aanlevering, moeten de waterbedrijven verschillende interne aanpassingen maken in onder andere hun datamanagement. Tussen bedrijven bestaan er verschillen hoever zij zijn met dit proces, wat zich ook doorvertaalt in de nog te verwachten kosten hiervoor.

2.3.4 *Overlappende regeldruk*

Naast de potentiële stap naar het bronhouderschap hebben de waterbedrijven ook nog een aantal stappen te zetten om de rol van dataleverancier goed in te kunnen vullen. Voor veel registratieobjecten is datalevering nog niet op orde, met name door het nog ontbreken van de juiste software. Hier zijn bedrijven al wel volop mee bezig. Veel bedrijven hebben hier al aanzienlijke investeringen in gemaakt. Richting het eind van 2022 wordt verwacht dat de software gereed is en bedrijven beter aan hun BRO-verplichtingen als dataleverancier kunnen voldoen.

De gemaakte en nog te maken investeringen in met name de software, blijken vaak wel van toegevoegde waarde voor de potentiële rol van bronhouder, maar worden in dit onderzoek niet meegeteld. Deze investeringen worden namelijk gedaan als gevolg van de rol van dataleverancier, en vallen daarmee strikt genomen niet onder extra te maken inspanningen als gevolg van een mogelijk bronhouderschap.

Daarnaast vallen investeringen die voortkomen uit achterstallig onderhoud ook buiten de regeldruk voor het potentiële bronhouderschap. Wanneer bedrijven bijvoorbeeld een database bij moeten werken als onderdeel van het bronhouderschap, terwijl het updaten van deze data binnen het reguliere takenpakket valt, telt deze inspanning niet mee als regeldruk voor de stap naar bronhouder.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk komen de resultaten van de regeldruk-berekeningen aan bod. Dit begint met een opsomming van de effecten waar concrete regeldruk wordt verwacht door de waterbedrijven. Hierop volgend komt de kwantitatieve regeldruk aan bod. Dit wordt gevolgd door een aantal kwalitatieve randvoorwaarden en opmerkingen uit de interviews. Tot slot wordt er nog aandacht besteed aan de effecten van samenwerking binnen de sector op de te verwachten regeldruk.

3.1 Impact bronhouderschap op waterbedrijven

In deze paragraaf worden de processen waarbij waterbedrijven extra regeldruk verwachten benoemd. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen eenmalige en structurele kosten. Belangrijk om hierbij op te merken is dat de tijdens de interviews gegeven antwoorden van de bedrijven sterk uiteen liepen. De hieronder genoemde punten zijn dus niet op alle bedrijven van toepassing, maar geven een overkoepelend beeld van de tijdens de interviews opgehaalde informatie.

3.1.1 Eenmalige kosten

De bedrijven verwachten van drie onderdelen eenmalige regeldruk. Dit betreft onderstaande opsomming:

1. werkzaamheden BRO-coördinator in opstartfase;
2. historische data valideren;
3. datakwaliteit controleren en verbeteren.

Het aanstellen van een BRO-coördinator is een verplichting vanuit het bronhouderschap. Deze persoon zal interne processen afstemmen en daarnaast het aanspreekpunt zijn voor externen betreffende alle BRO-gerelateerde zaken. De verwachting onder de bedrijven is doorgaans niet dat dit een volledige fte zal bedragen. Met andere woorden, er zal niet een nieuw persoon voor worden aangenomen. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid een takenpakket zijn dat een bestaande medewerker binnen de organisatie toebedeeld krijgt.

Op een enkel bedrijf daargelaten, hebben veel van de bedrijven nog bepaalde validatiestappen te maken voor de historische data van de verschillende registratieobjecten. Het aanleveren van de historische data aan de BRO vraagt om het controleren en valideren hiervan. Dit betekent een eenmalige tijdsinvestering.

Tot slot hebben enkele bedrijven aangegeven voor nieuwe data binnen het Grondwatersamenstellingsonderzoek (GAR) en het Grondwatergebruikssysteem (GUF) een kwaliteitscontrole uit te moeten voeren voor aanlevering aan de BRO. Hierbij is de verwachting dat de kwaliteit op bepaalde punten verbeterd moet worden. Dit betreft vooral de manier van verwerking van de data. Door het verbeteren van deze verwerking wordt de data van voldoende kwaliteit om aangeleverd te kunnen worden aan de BRO

3.1.2 Structurele kosten

Voor de structurele kosten verwachten bedrijven op vier hoofdonderwerpen een regeldruk:

1. werkzaamheden BRO-coördinator in beheerfase;
2. aanleveren extra data;
3. kwaliteitsborging data;
4. extra kosten per boring m.b.t. BRO-format.

Al zijn de benodigde inspanningen van de BRO-coördinator tijdens de implementatie groter, er wordt ook verwacht dat deze persoon hier ook structureel tijd aan kwijt zal zijn. Dit zal vooral zijn rond het monitoren van interne processen rond aanlevering en het aanspreekpunt naar buiten toe zijn.

Een aantal bedrijven heeft ook voor het aanleveren van extra data aangegeven extra tijd kwijt te zijn. Dit betreft dan met name data van de grondwatermonitoringsputten (GMW) en het grondwaterstandonderzoek (GLD). Door het aanleveren van extra data worden daarnaast door deze bedrijven extra te onderzoeken terugmeldingen verwacht, een extra post voor regeldruk.

Verder werd er voor het grondwatersamenstellingsonderzoek (GAR) verwacht dat er extra tijd in de kwaliteitsborging van de data zou gaan zitten. Men levert dit veelal anders bij de huidige bronhouder aan dan bij eigen aanlevering de eis wordt. Hierom wordt er verwacht structureel een extra kwaliteitsborging van de data uit te moeten voeren voorafgaand aan aanlevering aan de BRO.

Tot slot is de verwachting dat boorbedrijven extra kosten in rekening gaan brengen per boring voor het BRO-compatibel aanleveren van de boorbeschrijvingen.

3.2 Regeldruk van bronhouderschap waterbedrijven

In onderstaande Tabel 5 worden de gekwantificeerde eenmalige en structurele regeldruk van de in paragraaf 3.1 opgesomde onderdelen weergegeven. Dit wordt gedaan voor de eenmalige regeldruk en structurele regeldruk. Ook hier geldt dat gegeven antwoorden van de bedrijven sterk uiteen liepen. De hieronder beschreven regeldruk is nadrukkelijk een samenvattend beeld van het totaal van alle bedrijven en is niet aan individuele bedrijven toe te rekenen. Om iets meer een gevoel te geven van de te verwachten kosten, hebben we deze nog wel omgerekend naar kosten per 100.000 aansluitingen. Echter, nogmaals, dit is enkel voor de gehele sector. Tussen de bedrijven verschilt dit sterk.

Tabel 5 Overzicht gekwantificeerde regeldruk potentieel bronhouderschap waterbedrijven

Regeldruk	Omvang totaal	Gemiddeld per 100.000 aansluitingen
Eenmalig	€ 1.294.000	€ 11.000
Structureel	€ 322.000	€ 2.700

Als onderdeel van de eenmalige regeldruk hebben 2 bedrijven aangegeven regeldruk te verwachten voor het aanleveren van historische data zonder daar een waarde aan te durven hangen. Voor deze twee bedrijven hebben we het gemiddelde van de overige bedrijven meegeteld.

Hetzelfde geldt voor twee andere bedrijven voor het onderdeel grondwaterproductiedossier (GPD). Deze bedrijven verwachten kosten te moeten maken voor aansluiting op de BRO, maar konden dit niet kwantificeren. Voor deze bedrijven is ook het gemiddelde van de andere bedrijven op dit onderdeel toegepast.

Tot slot was er een bedrijf dat de historische data al volledig op orde heeft gebracht, maar geen zicht had op de kosten/tijd die ze daar kwijt mee zijn geweest. Deze regeldruk zit daardoor niet in dit onderzoek opgenomen.

3.2.1 Eenmalige regeldruk

Met bijna € 700.000 aan kosten weegt de rol van BRO-coördinator het zwaarst voor de bedrijven. Dit komt overeen met circa 0,4 – 0,5 fte per bedrijf voor het eerste jaar en is gericht op het aansturen en vormgeven van alle interne processen rond het bronhouderschap als mede het zijn van een aanspreekpunt naar externen toe op dit onderwerp.

Het aanleveren van de historische data brengt in totaal circa € 450.000 aan kosten met zich mee, waarvan ruim de helft voor het digitaliseren en controleren van de boorbeschrijvingen is.

De overige regeldruk komt van het controleren en verbeteren van datakwaliteit van de registratieobjecten.

3.2.2 Structurele regeldruk

Met 0,1 – 0,2 fte per BRO-coördinator brengt de invulling van deze rol ook structureel gezien de meeste kosten met zich mee. Dit is voor alle bedrijven samen jaarlijks circa € 233.000. De interne processen rond het bronhouderschap zijn dan afgestemd en operationeel. Het betreft dan enkel nog monitoring van deze processen en het aanspreekpunt voor externen zijn met betrekking tot het bronhouderschap en de BRO.

De structurele regeldruk rond de extra aanlevering van data en de kwaliteitsborging van de data brengen samen nog ruim € 60.000 aan structurele kosten met zich mee.

3.2.3 Out-of-pocket kosten

Doorgaans zijn er in regeldrukonderzoeken ook duidelijk out-of-pocket kosten te onderscheiden van de tijdsbestedingen, zowel eenmalig als structureel. Deze zijn in dit onderzoek echter zeer marginaal. Enkel de structurele extra kosten van € 250 per boring, in rekening gebracht door de boorbedrijven, vallen onder de noemer out-of-pocket kosten. In totaal – met circa 10 nieuwe boringen per bedrijf per jaar – komt dit neer op € 25.000 per jaar voor de gehele sector.

3.3 Kwalitatieve bevindingen

Naast de gekwantificeerde regeldruk is tijdens de interviews ook verschillende kwalitatieve informatie meegegeven door de bedrijven. Dit zijn met name randvoorwaarden voor de hier berekende regeldruk. Daarnaast is er ook nog een belangrijke kanttekening benoemd met betrekking tot investeringen die de waterbedrijven voor de BRO maken.

3.3.1 Randvoorwaarden

De in paragraaf 3.2 gepresenteerde regeldruk is gebaseerd op een aantal uitgangspunten en aannames (toegelicht in paragraaf 2.3). Er zijn echter tijdens de interviews nog een aantal opmerkingen gemaakt bij de te verwachten regeldruk. Indien deze anders uitpakken dan nu de verwachting is, heeft dit grote gevolgen voor de te verwachten regeldruk. In onderstaande Tabel 6 zijn deze opmerkingen op een rij gezet, inclusief beknopte toelichting van het effect op de regeldruk.

Tabel 6 Randvoorwaarden

Randvoorwaarde	Effect op regeldruk
Werking software: werking van de software pakt in de praktijk uit zoals deze wordt beloofd	Indien werking afwijkt van de beloofde werking zijn extra interne investeringen benodigd, resulterend in een toename in regeldruk
Definitie en aanlevering procesdata	Indien bedrijven ook procesdata moeten aanleveren/de definitie niet herkenbaar is voor alle bedrijven is toename in regeldruk te verwachten
Huidige bronhouders halen bij overgang bronhouderschap data uit de BRO	Indien de huidige bronhouders bij een overgang van het bronhouderschap data rechtstreeks bij de waterbedrijven blijven opvragen resulteert dit in een extra regeldruk voor de waterbedrijven
Nieuwe registratieobjecten	Mogelijk nieuwe registratieobjecten zitten niet in dit onderzoek opgenomen. De wens is om toevoeging van nieuwe registratieobjecten aan het potentieel bronhouderschap enkel in goed overleg te doen. Maar elke toevoeging leidt naar alle waarschijnlijkheid tot extra regeldruk

3.3.2 Kanttekening

Alle waterbedrijven zitten momenteel nog in de fase van het inrichten van de rol van data-leverancier. Software wordt op het moment nog gemaakt en voor het merendeel van de registratieobjecten is nog geen data aangeleverd aan de BRO. Er zijn en worden aanzienlijke investeringen gemaakt in onder andere de software om de rol van dataleverancier te kunnen vervullen. Per bedrijf loopt dit al snel in enkele tonnen aan investeringen.

Deze investeringen tellen in dit onderzoek niet mee als regeldruk, daar deze puur vanuit de rol van dataleverancier zijn en worden gemaakt. Echter, het potentieel bronhouderschap profiteert wel mee van deze investeringen. De software die momenteel nog in de maak is, zal in veel gevallen zorgen voor een soepele aanlevering van de data aan de BRO. Hierdoor zal het aanleveren van extra data vanuit het bronhouderschap (bijna) geen extra regeldruk met zich meebrengen.

3.4 Effecten van samenwerking

In veel regeldrukonderzoeken blijkt dat samenwerking binnen een sector de regeldruk in zekere mate kan beperken. Bijvoorbeeld het gezamenlijk ontwikkelen van een software in plaats van ieder voor zich. Of het gezamenlijk bespreken van de inrichting van interne processen.

De waterbedrijven werken al veel samen met betrekking tot de BRO. Er zijn verschillende gremia waarin zij elkaar treffen en daar wordt over alle aspecten van implementatie van de BRO gesproken. Er zijn ook overwegend positieve geluiden over deze overleggen vanuit de waterbedrijven gekomen. Bij een enkel waterbedrijf wordt soms wat daadkracht gemist bij deze overleggen, maar er wordt door niemand onderkent dat er goed van elkaar geleerd kan worden.

Echter, kijkend naar de regeldruk, heeft deze samenwerking maar een relatief beperkt effect. Elk bedrijf heeft toch weer net een andere interne structuur, manier van werken/datamanagement, etc. Tijdens de overleggen worden er – met name met betrekking tot processen – wel degelijk ideeën bij elkaar opgedaan, maar het effect op de regeldruk van het daadwerkelijk implementeren van de BRO (en daarmee ook de mogelijke stap naar het bronhouderschap) is zeer gering.

4 Conclusies regeldruk bronhouderschap

In dit afsluitende hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies met betrekking tot de regeldruk op een rij gezet. Hier worden zowel de conclusies bij de berekende regeldruk als belangrijkste randvoorwaarden voor deze regeldruk op een rij gezet.

4.1 Conclusies

Om te beginnen is vanuit de interviews duidelijk geworden dat de waterbedrijven relatief sterk van elkaar verschillen, zowel in omvang als manier van werken. Natuurlijk zijn de regeldruk voor bronhouderschap deels afhankelijk van de omvang van de bedrijven, maar nog meer lijkt de vormgeving van interne processen een grote factor in de regeldruk.

Een kostenpost die wel door alle bedrijven eenduidig wordt opgevat is de BRO-coördinator. Voor deze rol hebben is per bedrijf 0.4 – 0.5 fte voor het eerste jaar (opstartfase) en daarna 0.1 – 0.2 fte structureel (beheerfase) vastgesteld. Dat vertaalt zich door naar het grootste aandeel in zowel de eenmalige als structurele regeldruk.

Daarnaast blijkt het aanleveren historische data voor het merendeel van de bedrijven ook een uitdaging. Deze data moet door de meeste bedrijven nog gecontroleerd en gevalideerd worden, alvorens het aan de BRO aangeleverd kan worden. De omvang van deze verwachte regeldruk verschilt wel duidelijk per bedrijf en is voornamelijk afhankelijk van de omvang van het archief. Hoe meer data, hoe langer de tijd om te controleren en valideren.

Naast deze onderdelen met relatief grote regeldruk, verwacht een aantal bedrijven ook regeldruk voor het aanleveren van meer data en het doorvoeren van kwaliteitsborging van aan te leveren gegevens (met name gericht op de grondwatermonitorsputten (GMW), grondwaterstand-onderzoek (GLD) en de waterkwaliteitsgegevens (GAR)).

De verwachtingen rond het GAR object lopen wat dat betreft het verste uiteen. Dit komt met name door de verwachtingen rond mogelijke terugmeldingen. Dit is voor de GAR iets waar de bedrijven nog geen zicht op hebben en daardoor verschillend tegenaan kijken.

De software speelt ook een grote rol bij deze inschattingen. Het daadwerkelijk goed functioneren van deze software is een cruciaal punt voor de in dit onderzoek berekende regeldruk. Indien de software, waar veel bedrijven momenteel nog op wachten, uiteindelijk niet (volledig) blijkt te werken zoals wordt beloofd, zal de regeldruk van het bronhouderschap aanzienlijk hoger zijn dan hier is berekend. Bedrijven verwachten dan voor alle aan te leveren data meer tijd kwijt te zijn. Dit kan eenmalig zijn vanwege extra interne software-aanpassingen, maar dit kan ook structureel zijn door gebrek aan een standaard aanleverproces.

Daarnaast is het voor de waterbedrijven ook belangrijk dat bij een overgang van het bronhouderschap de huidige bronhouders de weg naar de BRO goed weten te vinden. De bedrijven verwachten van de provincies dat zij vanaf de overgang de benodigde data uit de BRO zullen halen en niet aan de bedrijven zullen vragen. Indien dit niet het geval blijkt, en er dus voor bepaalde data twee aanleverroutes zijn voor de bedrijven, verwacht men daar de nodige extra regeldruk van.

Tot slot zijn daarbij voor met name de grondwaterkwaliteitsdata (GAR) de afspraken rond en definitie van procesdata belangrijk. In dit onderzoek zijn we ervan uit gegaan dat de bedrijven enkel de volgens hen nuttige data aan hoeven te leveren. Indien van de bedrijven wordt gevraagd om ook zogenoemde procesdata aan te leveren verwachten ze een vele malen hogere regeldruk voor dat onderdeel. Dit zit hem dan vooral in de extra verwachte terugmeldingen.

Procesdata is doorgaans namelijk niet representatief voor de locatie/het gebied en wordt gemeten met een heel specifiek doel. In de BRO kan een toelichting op deze data niet worden bijgevoegd. De bedrijven verwachten daardoor bij het aanleveren van procesdata heel veel terugmeldingen en vragen rond deze data. En mogelijk zelfs foutmeldingen vanuit het portaal bij aanlevering. Het is dus van groot belang dat 1) er duidelijke afspraken worden gemaakt rond het aanleveren van data binnen het GAR-registratieobject en dat 2) procesdata goed wordt gedefinieerd binnen de Wet BRO. Procesdata kan verschillen per bedrijf, maar de definitie zou voor alle bedrijven herkenbaar moeten zijn. Zo kunnen er geen misverstanden over ontstaan en weten de bedrijven goed wat er van ze wordt verwacht.

Bijlage I – Deelnemers interviews

Waterbedrijf	Persoon
WMD	Astrid Bleijleven
	Joop Mentink
	Marco de Rijke
	Joris Grotenhuis
WML	Falco van Driel
	Eddy Toonen
Dunea	Frank van den Toorn
	Pieter Dammers
Oasen	Geert Luijkx
Vitens	Ton Ebbing
	Mark Berntssen
	Jelle van Sijl
Brabant Water	Jacob Oosterwijk
	Ben van Heumen
	Harm Kampen
PWN	Julia Claas
Waternet	Henco Kuiphof
	Philip Nienhuis
	Liesanne Verwij
Evides	Mieke Hulshof
Waterbedrijf Groningen	Alwin Hubeek
	Sjoerd Rijpkema

Bijlage II – Deelnemers validatiesessie

Instantie/bedrijf	Persoon
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Martin Peersmann
	Ad van der Meer
Vewin	Norbert Veldkamp
KWR	Sharon Clevers
WMD	Astrid Bleijleven
	Joop Mentink
WML	Jos Knols
	Falco van Driel
	Eddy Toonen
Dunea	Frank van den Toorn
Oasen	Geert Luijkx
Vitens	Ton Ebbing
	Jelle van Sijl
Brabant Water	Jacob Oosterwijk
	Ben van Heumen
PWN	Erik Glastra
	Coby Koning
Waternet	Henco Kuiphof

Over Ecorys

Ecorys is een toonaangevend internationaal onderzoeks- en adviesbureau dat zich richt op de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen. Door middel van uitmuntend, op onderzoek gebaseerd advies, helpen wij publieke en private klanten bij het maken en uitvoeren van gefundeerde beslissingen die leiden tot een betere samenleving. Wij helpen opdrachtgevers met grondige analyses, inspirerende ideeën en praktische oplossingen voor complexe markt-, beleids- en managementvraagstukken.

Onze bedrijfsgeschiedenis begon in 1929, toen een aantal Nederlandse zakenlieden van wat nu beter bekend is als de Erasmus Universiteit, het Nederlands Economisch Instituut (NEI) oprichtten. Het doel van dit gerenommeerde instituut was om een brug te slaan tussen het bedrijfsleven en de wereld van economisch onderzoek. Het NEI is in 2000 uitgegroeid tot Ecorys.

Door de jaren heen heeft Ecorys zich verspreid over de wereld met kantoren in Europa, Afrika, het Midden-Oosten en Azië. Wij werven personeel met verschillende culturele achtergronden en expertises, omdat wij ervan overtuigd zijn dat mensen met uiteenlopende eigenschappen een meerwaarde kunnen bieden voor ons bedrijf en onze klanten.

Ecorys excelleert in zeven werkgebieden:

- Economic growth;
- Social policy;
- Natural resources;
- Regions & Cities;
- Transport & Infrastructure;
- Public sector reform;
- Security & Justice.

Ecorys biedt een duidelijk aanbod aan producten en diensten:

- voorbereiding en formulering van beleid;
- programmamanagement;
- communicatie;
- capaciteitsopbouw (overheden);
- monitoring en evaluatie.

Wij hechten waarde aan onze onafhankelijkheid, onze integriteit en onze partners. Ecorys geeft om het milieu en heeft een actief maatschappelijk verantwoord ondernemingsbeleid, gericht op meerwaarde voor de samenleving en de markt. Ecorys is in het bezit van een ISO14001-certificaat dat wordt ondersteund door al onze medewerkers.

Postbus 4175
3006 AD Rotterdam
Nederland

Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam
Nederland

T 010 453 88 00
F 010 453 07 68
E netherlands@ecorys.com
K.v.K. nr. 24316726

W www.ecorys.nl

Sound analysis, inspiring ideas